

bygget paa en fugtig Grund, led i høj Grad af Svamp — og denne Svamp foraarsagede aarlige meget betydelige Reparationer — at Bygningen i det hele taget var brøstfældig, at Lokalerne vare høist uheldige, Klasseværelserne for smaa, Vælsningsforholdene uheldige o. s. v., kort alt, hvad der nu til Dags kræves af en Skolebygning, ikke alene en lærd Skolebygning, men alle Skolebygninger, var uopfyldt ved denne, og det maatte da fra Ministerens Side stille sig som uforvarsligt ikke at gøre et Forslag — hvad han gjorde paa Finansloven 1885—86 — om en Nybygning og senere at erhverve kongelig Resolution paa dens Opførelse. Nødvendigheden af denne Foranstaltning, tror jeg, er saa fuldstændig oplyst og dokumenteret, at jeg tror med Hensyn til dette Punkt, at det vil være fuldstændig bevist, at det vilde have været et Ansvar ikke at gøre det.

Det andet Punkt er, om der har været bygget for dyrt. Det Beløb, der er medgaaet, er omtrent 339,000 Kr. Der var paa Finanslovsforslaget foreslaaet 327,000 Kr. Denne Forøgelse af 12,000 Kr. er Tillæg for Inventarium, som nødvendigvis maatte til. Drager man fra de 339,000 Kr., hvad der er medgaaet til Inventarium, og hvad der er medgaaet til Grunden, for kun at holde sig til Bygningen, vil Udgiften til Bygningen knap være 300,000 Kr. Nu er Spørgsmaalet, om dette ikke blot er for dyrt, men ogsaa uforvarsligt dyrt. For at komme til en Afgørelse deraf vil det ikke være rigtigt at sammenligne det med en Udgift, som man formener, der maatte kunne bygges for. Det ærede Medlem har nemlig udtalt, at der maatte kunne bygges for c. 100,000 Kr. Jeg tror, at det er vilkaarligt valgt, og jeg tør sige derom, at der vil overhovedet ikke kunne lade sig bygge en lærd Skole, der svarer til sit Næmed, for denne Sum. Til en lærd Skole hører der forskellige Lokaler, som f. Eks. ikke behøves i en Almueskole, selv ikke her i København; men som et almindeligt Maal sat som Gennemsnit, og som Rigsdagen selv har anerkendt, kan man sige, at der ikke kan bygges billigere end 20 Kr. pr. Kvadratalen af det hele Rum etagevis, Kælderen medregnet, naar den helt benyttes, og Tagetagen regnet med halvt. Det er vel saa, at der af Byggespekulanter kan bygges for 16 Kr. pr. løbende Kvadratalen; men det er Bygninger, som ikke kunne staa. Denne Gennemsnitsmaalestok er ogsaa fulgt ved Døstummemeinstitutet, der er anlagt i Nyborg. Der kan gøre sig andre Hensyn gældende; men det er det Maal, som i Almindelighed er holdt, og det er det Maal, som vil

findes lagt til Grund for Beregningen ved den Skole, som er foreslaaet paa det foreliggende Finanslovsforslag, nemlig i Odense. Dette Maal fører til en Udgift ved en lærd Skole, naar den skal have de Lokaler, som behøves, af 200,000 Kr., og det er omtrent det, som den i Odense foreslaaede Skole vil komme til at koste. Nu er der ganske vist en ikke liden Difference mellem, hvad Skolebygningen i Nalborg har kostet, nemlig henved 300,000 Kr., og det, som jeg vil kalde Normalmaalet for, hvad en lærd Skoles Bygning vil koste med Nutidens Formaal og Nutidens Udgifter for Dje, nemlig 200,000 Kr. Det forholder sig nu ogsaa saa, at Ministeriets oprindelige Standpunkt i 1881, da Sagen første Gang blev forberedt, gik ud paa, at Udgiften skulde holdes indenfor dette Beløb af 200,000 Kr. Men saa kom der fra den af Staten besiddede Bygningsinspektør, som man var henvist til at benytte, og fra Forstanderskabet for Skolen Planer, som gik ud lidt højere, samtidig med en Anmodning om, at Bygningsinspektøren maatte blive sat i Stand til ved Kejser i Udlandet at gøre sig bekendt med Skolebygninger af lignende Art i de nærmest liggende Lænde, Sverige — i Stockholm og Gøteborg — og Thykland. Dertil blev Bygningsinspektøren sat i Stand. Da han saa kom tilbage, kom den endelige Plan med Forstanderskabets Overvejelse, og den førte til en endelig Resolution fra Ministeriets Side, der gik ud paa, at Bygningsudgiften maatte stige til men ogsaa holdes indenfor et Beløb af 320,000 Kr. — Naar det nu blev saa betydelig mere, end hvad jeg før kaldte en Gennemsnitsmaalestok, saa skyldtes det flere forskellige Omstændigheder. Det skyldtes særlig den Omstændighed, at man var saa at sige uvant med at bygge en Skolebygning, der skulde tilfredsstille alle de hygiejniske Krav, som efterhaanden og netop den Gang meget stærkt vare komne til Orde. De vare ikke fyldestgjorte gennemgaaende i ældre Skolebygninger, ikke paa langt nær i det Omfang, som f. Eks. Københavns Kommune fyldestgør dem ved Almueskolebygninger. Det var, saa at sige, en ny Opgave, og man stod derfor noget famlende over for den. Saa var der tillige en særegen Omstændighed, som medførte en ikke ringe Forøgelse af Merudgiften. Et Bibliotekslokale er nødvendigt ved en lærd Skole. Skolebiblioteket her overstiger ikke det sædvanlige Antal af en 8—10,000 Bind; men her forelæa Indstillinger og Forslag om, at det skulde forøges og slaas sammen med Stiftsbiblioteket, som havde et Antal af ca. 30,000 Bind.